

### Bohoslužby v Javorníku 5.prosince 2021

#### Lk 3, 1-6

Milé sestry, milí bratři, s vánočními svátky přichází do našich domovů také mnoho pohádek a různých pohádkových příběhů. Chtějí tak dokreslit mimořádnou a sváteční atmosféru. Ono by se dalo říct, že to není nic moc nového. Vždyť při různých příležitostech bylo neodmyslitelnou částí společných stolování vyprávění různých příběhů, předávání legend dalším generacím. Kolem ohňů, kolem stolů se tak z oparu dávných věků vynořovaly příběhy, které později zachytávali různí lidoví vypravěči a tvůrci dnešních pohádek. Společné těmto příběhům bylo, že už nikdo nevěděl, kdy a kde se všechno vlastně odehrálo. Událost sama se stala spíše jakýmsi rámcem základního sdělení o výhře dobra a potrestání zla, napomenutí k dobrotě a spravedlnosti.

Legendární ráz by mohla mít i různá vyprávění Ježíšova příběhu. Také v nich nacházíme mnoho poučení, důraz na převahu dobrého v našem světě. Ovšem evangelista Lukáš se to snaží pojmout trochu jinak. Nechce předávat legendu o tom, že kdysi kdesi se stalo něco, na co se časem nabalilo spoustu dalších senzačních prvků. Lukáš se nám snaží dát najevo, že předává svědectví o události, která se stala v určitý čas. Pro jeho vyprávění je to nesmírně důležité, protože tato časová konkrétnost hraje také svou roli. Není jen okolností dokládající pravdivost.

Čas je v Božím díle velmi důležitý. Už moudrý kazatel o tom přeci mluvil. Vše pod nebem má svůj čas. Tento čas je v Božích rukou, není ovlivnitelný lidskou mocí. Není tomu tak jako třeba v našich legendách o rytířích v Blaníku, že přijdou, až bude nejhůř. Boží dílo spásy nepřichází, protože by bylo už tak zle, protože by to s člověkem už takto nešlo dál. Toto dílo se děje, protože Bůh slíbil příchod svého Mesiáše. Určitá dějinná situace sice také není bez významu, avšak není prvotní příčinou Božího jednání. To vidíme v úvodu dnešního textu. Po časovém zařazení Lukáš oznamuje další důležitý detail. Stalo se slovo Janovi na poušti.

Poušť je místo, které má pro Boží lid jasné sdělení. Pustina je místem, kde dozrává vztah Božího lidu k Hospodinu. Ovšem v nehostinné pustině se také děje povolání Mojžíše. Lidu, který kdysi úpěl pod útlakem faraona, zaznělo volání na cestu ke svobodě právě od člověka, který přišel z pouště. Je třeba dát se do pohybu, znovu si uvědomit, že Bůh je vysvoboditel.

Ovšem v tuto chvíli přichází jeden zajímavý bod. V Egyptě volání na cestu ke svobodě mělo zcela jasnou podobu. Hospodinův lid byl v cizí zemi, byl v postavení otroků. Měl se vydat tam, kde mu bude lépe, kde bude skutečně svoboden. Území kolem Jordánu už bylo slíbeno Abrahamovi, a tak je zřejmé, že právě sem míří kroky jeho potomků, aby se toto zaslíbení mohlo naplnit. Odtud jsme přeci kdysi vyšli, sem se vracíme jako domů. Ovšem v této době je situace jiná. Lid je a není svoboden. Jsou v zemi zaslíbené, nejsou vnějšně otroky. Jejich zemi zabrali Římané, je zde jejich správce. Patří tedy k cizí říši, i když sami jsou svobodnými občany, mohou se řídit svými vlastními zákony. Musí ale strpět mezi sebou ony cizince. Bylo by se od koho osvobodit, ale není kam putovat. Jistě by se to dalo brát jako pozvání k nějakému osvobozeneckému hnutí. Ale to moc nesedí na události, které chce Bůh svému lidu připomenout a na kterých chce naplnit pozvání ke svému dílu.

Slovo na poušti tedy mluví ještě dalším sdělením. Poušť je příprava na vstup do země zaslíbené, je přípravou na návrat do slíbené domoviny. Podobu tohoto návratu předznamenává již prorok Izaiáš. Je třeba připravit cestu Páně, nachystat se na jeho dílo. Zasypat propasti, srovnat pahorky, to je celkem zajímavá okolnost. Cestu lidu pouští moc nepřipomíná. Sice na poušti pár nepřátel porazil, ale takový válec to zase nebyl. Spíš je to určitý obraz toho, co může stát v cestě mezi Hospodinem a člověkem. Tím pádem i samotný cíl návratu získává jinou podobu. Nejde o kus země, jde o společenství. Domov má lid tam, kde je s Hospodinem v blízkém, živém vztahu. O tuto cestu půjde v díle, které se začíná slovem seslaným Janu Křtiteli v poušti.

Janova zvěst tak působí jako trochu jiný typ volání, než které lidé znali dříve. Obrací se k jejich životům. Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů. Žádné svědectví činů ve prospěch těch vyvolených, ale pohled na svůj život, hledání cesty zásadní změny, to je nyní lidem předloženo, k tomu se mají postavit. Je to zcela v souladu s hlasy proroků, ovšem zde to jde ještě trochu dál. Obrácení není jen návrat k nějakým životním zásadám, oprášení pravidel jednání v zaslíbené zemi. Jedná se o nový začátek, nové naplnění Božího slibu, nový vstup do jeho zaslíbení. K tomuto vstupu jakoby Hospodin otvíral svému lidu další stránku svého plánu, který má. Procházejí znovu do zaslíbené země, ale tento příchod se děje o patro výš, na další rovině vztahu mezi Bohem a jeho lidem. Tuto vyšší rovinu představuje právě skutečnost, že v darované zemi již nevnímají prostor ke svobodnému životu, ale prostor ke svobodnému přístupu k Bohu. Přejedem Jordánu za Jozua se lid dostával do situace, kdy si mohl říct, že nyní má prostor pro svůj život, ke kterému patří vzývání Hospodina jako Boha. Uvedením do země, které ohlašuje Jan a po něm i Ježíš, se zaslíbená země stává prostorem, kde je možné vzývat Hospodina i když tu už nemáme výlučné právo svého života. Vztah k Bohu se přenáší z udržování posvátného místa do lidského srdce, kde má být vytvořen posvátný prostor k hledání jeho vůle a naplňování požadavků Zákona. Možná to vypadá jako jemný detail, pro další život v zaslíbené zemi to má ale zásadní význam. Mimo jiné třeba v úvaze nad tím, co je momentálním zotročením Božího lidu, co je poutem, které ho svazuje a tím nedovolí prožívat naplno Bohem darovanou svobodu. Otrokář nemá podobu Egyptana s bičem v ruce, ale myšlenky, že nebudeme spokojeni, dokud neobnovíme svou samostatnost, nevyženeme všechny okupanty a

další nežádoucí živly v naší zemi. Od této svázanosti může lid vyjít do místa, kde se nebude muset zabývat otázkami vztahu k Římské správě, ale více problémy chudých, nemocných, různě poznamenaných působením zlého v tomto světě.

Různé pahorky a údolí mohou symbolizovat, jak složitá je někdy naše cesta k Hospodinu, náš vztah, který k němu máme. Jsou na něm různé výkyvy dané pochybnostmi nebo naopak přílišným sebevědomím. Jednou se cítíme krásně nahoře, skoro se dotýkáme hvězd a Božího trůnu. A potom klesáme do hlubin pocitů marnosti opuštěnosti či zavržení Bohem. Jednou vidíme v Bohu někoho, komu se můžeme rovnat, jak jsme dobří, jindy někoho, kdo je ohromně vzdálen, protože my sami jsme velice nedokonalí a zavržení hodní. Prorok a s ním Jan Křtitel nás volají k tomu, abychom se těchto výkyvů snažili zbavit. Před Bohem nestojíme ani v hlubině, ani na výšině. Abychom si to mohli uvědomit, je potřeba činit pokání a přijmout křest jako pečeť tohoto odhodlání. Tedy je potřeba si uvědomit, že Bůh není vzdálen, ale zároveň ani není v našich rukou.

Kromě pohádkových příběhů patří k času před Vánoci i pořádný úklid. Chceme mít na svátky čisto, útulno, chceme se cítit dobře. Slova evangelisty Lukáše nás zvou také k úklidu. Jestli se chceme cítit dobře, je dobré si uklidit nejen v domácnosti, ale také v sobě. Nejen kvůli svátkům, ale zejména kvůli Bohu a jeho dílu. Jakýkoliv další krok nejde bez činění pokání, bez obrácení, bez umění pohlédnout na sebe kriticky a zhodnotit své jednání, svou povahu. Neznamená to jen přiznávat si chyby a snažit se na nich lidskými silami pracovat. Znamená to také přiznávat si potřebnost Boží milosti, která je zjevena v Ježíši Kristu. Mnohé naše nedostatky mohou často být blokem, který nám nedovolí se plně soustředit na Boží hlas na následování jeho cest. Proto si máme nejen přiznávat své viny, ale také vyznávat, že Ježíš je odpouští, láme pouto, kterým nás svazují. Jeho milostí existuje cesta, jak mohou být překonány.

Všechny nerovnosti budou odstraněny a každý uzří spasení Boží. To není další z vánočních pohádek, to je skutečnost, která se stala v daný čas, aby po všechen další čas byla přístupná každému tvorů. V tom se odráží prohloubení Božího vedení jeho lidu zpět k domovu. V Ježíši Kristu a v nesení jeho evangelia je zřejmé, že Boží dílo nezačíná přivedením Abrahama do Kanánu, ale začíná postavením Adama do ráje. To je místo, kde nejen nehraje roli, kdo je Izraelita a kdo Řek či Říman. Hraje tam jen roli, kdo je otevřen vnímání Božího slova, touze po jeho společenství. To si uvědomujme i při svém dalším hledání cesty následování Ježíše. Jeho slovo, jeho milost není jen pro nás. Boží dílo nekončí tím, že slovo evangelia zaslechnu já nebo můj bratr. Končí tím, že každé tělo, každý živý tvor se o něm dozví. Snažme se tedy v sobě trochu uklidit, abychom dokázali být citliví k tomu, jak toto dílo i skrze nás může pokračovat. Amen.